

ההוד שבשרון

גליון מספר 26
פרשת ויחי תש"פ

יוצא לאור ע"י קהילת ברסלב משיבת נפש הוד השרון

פתח דבר

בוקר אחד פנה ילד לאביו ושאלו: "אבא, אלוקים הוא גדול או קטן?"
השיב לו אביו: "שאלה יפה שאלת, בוא איתי ואענה לך".
לקח אותו אביו לשדה התעופה ואמר לו: "הסתכל לשמים, אתה רואה באופק מטוס?" "כן" השיב בנו. "אמור נא לי, המטוס הזה קטן או גדול?" שאל האב.
השיב בנו: "המטוס ממש קטן אבא".
לאחר עשר דקות הצביע האב שוב על אותו המטוס ושאל את בנו: "בני, המטוס הזה קטן או גדול?"
"הוא הרבה יותר גדול עכשיו" השיב בנו.
לאחר עשר דקות נחת המטוס מולם, שאלו אביו: "המטוס קטן או גדול?"
"אבא! המטוס הזה ענק!"

אמר לו אביו: "פה טמונה התשובה לשאלתך אם אלוקים הוא גדול או קטן, התשובה תלויה אך ורק בך בני! אם אתה רחוק מבואר עולם אז הוא קטן בעיניך, אם תתקרב אליו יותר, תצמד אליו אתה תבין ותראה כמה עצום הוא..."
כל אחד מאיתנו יכול לשאול את השאלה הזו בעצמו ואף לתת תשובה... "בורא עולם גדול או קטן?" תלוי כמה אתה קרוב אליו...

אם אתה מדבר עם ה' יתברך מידי יום, אם מזדמנת לפניך מצוה ואתה רץ לעשותה, אם אתה חש תאוה לעבור עבירה ואתה נמנע... אלו הם סימנים שאתה קרוב לבוא עולם, שהוא גדול בעיניך...

מי שברא עולם מלא פלאים, מי שמחיה ומנשים כל בריה, הוא באמת עצום, אך, היצר הרע "עובד" עלינו שעות נוספות ומקטין לנו את הבורא, מראה אותו קטן, ואת תורתו ומצוותיו מעיקים...

רק אם נפתח את עינינו, את ליבנו, את מוחנו, נוכל להבין ואפילו מעט, כמה בורא עולם הוא גדול. ככל שנבין זאת נוכל להתקרב אליו יותר, להצמד אל מצוותיו, להגות בתורתו.

כל קירבה, ולו הקטנה ביותר תתן לך עונג גשמי, ושכר רוחני לאין קץ... שווה לך להתקרב אל המלך, אל יוצרך, אל האלוקים הגדול...
שבת שלום!

שיחת חברים

שמחת סיום הש"ס תש"פ

הדבקים בה' אלוקים כולם".
עם ישראל נמצא עדיין בגלות, גלות כפשוטה. עוד לא נבנה בית המקדש, עדיין חסרים לנו קרבת ה' הנצרכת באמת לקדושת עם ישראל. אבל מה שכן נשאר לנו בגלות זה רק דבר אחד שהיא, השמחה השלמה, השירה האמיתית. "ועתה כיתבו לכם את השירה הזאת" התורה הקדושה היא השירה היחידה שמשמחת כל יהודי באשר הוא שם. יהודים עברו גלויות קשות בגוף ובדעת, והדבר היחיד שהחזיק אותם זה התורה. בכל עת ובכל זמן אשר היא רפואת הנפש והגוף יחד. אין שמחה כשמחנתה של התורה. מבואר בספרים הקדושים שבכל זמן יורד שפע חדש מן השמים ונפתחים לאדם חלונות הזדמנויות להתקרב להקב"ה. ברוך ה' היום יש הרבה שיעורים בכל מקום, בואו ננסה בלי נדר שנזכה גם אנחנו לסיים הש"ס, לזכות לצלם אלוקים כמו שאמר רבינו זיע"א שמי שלומד ש"ס זוכה לצלם אלוקים. והביאור בזה עפ"י מה שכתב רבנו בספר המידות: "כל ידיעה במשפטי התורה היא הצלחת הנפש". ואם כן שזוכה ללמוד כל הש"ס אזי משלים כל חלקי הנפש שצריך וכו'. כמה נעים לשמוע דפיקות על הדלת מבעל שזוכה לחזור משיעור תורה, משיעור גמרא. בהכרח שהאבא הזה יותר רגוע, יותר שמח וכו' הדבר בחון ובדוק, אבא שלומד תורה זוכה שבגיו גם כן ילמדו. כל הבית משתנה, כל יום שומע דברי תורה חדשים אשר מתחדשים ומוחזקים את עצמו ואת כל בני ביתו.

התורה נקראת חיים. וזהו "ויחי יעקב" כל יהודי החיות שלו אפילו עכשיו בגלות אשר מצרה לנו החיים שלנו ברוחני וגשמי זה רק ע"י התורה הקדושה.

"כי הם חיינו ואורך ימינו..."

"ויחי יעקב בארץ מצרים" וגו' עם ישראל האומה הקדושה אשר נבחרה לעדה הקדושה האוהבה לפני ה' יתברך. נקראת עם "ישראל" ע"ש יעקב אבינו בחיר שבאבות מידת תפארת הכלולה מחסד וגבורה אברהם ויצחק. והנה הפסוק אומר נתן אמת ליעקב וגו', ואמת היא התורה. הקב"ה והתורה ועם ישראל זה אחד. כמו שכתוב בזה"ק "קוב"ה וישראל ואורייתא חד הוא" הפירוש הפשוט והמעשי הוא שכל איש ואישה ילד וילדה צריך להתבונן בעצמו האם אני באמת חי? האם אני דבוק בחי החיים? התשובה היא תלוי! אם אני לומד תורה. אם אני מקיים מצוות וכו' וכו'. המצוות נקראות מצוות מלשון צוותא חדא. שהם האיחוד בין ישראל להקב"ה שעל ידם אנחנו נדבקים בהקב"ה כך אומר רבנו הקדוש ר' נחמן מברסלב זיע"א על המילה מצוות שרק על ידם

אתה מתחבר לחי החיים והעין שלנו רואה יום. שכל דבר גשמי יש לו בלאי וכליון מה שאין כן דברים רוחניים, הם נצחיים. מתחילים בקטן והולכים וגדלים יום יום ומתפתחים. כי זו דרכה של כל דבר אמיתי ותורני שההתחלות שלו קשות וקטנות, אבל איתנות ויציבות. מה שאין כן השקר עם כל חינו ועוצמתו הרי הוא הולך ודועך וכו'.

השבוע העולם כולו מרותק, מרוגש וסוער לא מבין מה קורה פה. איפה שהולכים, נוסעים, מדברים, רואים אנשים, זקנים, צעירים, ילדים, בתים וכינוסים כולם פה אחד "סיום הש"ס הבבלי". "הנה ימים באים נאום ה' והשלכתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'". איזה צימאון לתורה איזו דבקות בה'. אשרינו עם קדוש עם נבחר, שיש לנו את התורה הקדושה כדאיתא בספרים הקדושים, שהתורה נקראת תורה, שהיא מורה דרך לאדם איך להתנהג בכל דבר, במחשבה, דיבור ומעשה. כדי שייחיה חיי נצח. "ואתם

זמני כניסת ויציאת השבת

16:30.....כניסת השבת
16:52.....סקיעה
17:15.....צאת השבת
18:12.....צאת השבת לר"ת

הרבי [לא] נשאר חייב

להבטיח? תחת אלוקים אנוכי? אני יכול רק לברך, השם יעזור שיהיה לך בן זכר."

לאחר עשרה חודשים, באמצע חודש אב, כאשר הרבי מפאפא שהה במחנה הנופש, ב'קאנטריס' המפורסמים שבערי הקטסקיל, יחד עם כל בני הישיבה, נדהמו כל החסידים לשמוע כי ר' חיים שוורץ מתכוון להגיע עם בנו הנולד לו למזל-טוב ולכבד את הרבי בסנדקאות. באמריקה נחשב דבר כזה למעשה חריג במקצת, לטלטל יולדת ותינוק רך מרחק של שעותיים וחצי נסיעה, בפרט כאשר לא מדובר באברך בן עשרים, המסוגל - כדרכם של אברכים צעירים - לעשות מעשים חריפים במקצת, אלא באברך מיושב בשנות הבינה, אך לבבו של האברך גאה משמחה וגיל ולא השגיח בזוטות כגון דא. בן זכר נולד לו לאחר חמש בנות!...

לר' חיים יש אח צעיר ושמו ר' יעקב שוורץ (כנ"ל), ואם לר' חיים היה חסר רק בן זכר להשלמת אושרו, הנה לאחיו כלל לא היו ילדים, עשר שנים לאחר נישואיו.

ר' יענקל שוורץ שמע באיחור מה את כל הסיפור שקדם ללידת הבן לאחיו, ומיתרי לבבו החלו לגנון ניגון ללא מילים. עד כעת הכיר את רבו רק מן הפך העניין, תמיד ממעט בערך עצמו וממאן לברך באומרו, מי אני ומה חיי, וכי כדאי אני לברך את בני ישראל? כעת לעת זקנה נחשף פן חדש של הרבי, דמותו של פועל ישועות ו"בעל מופת" המבטיח כצדיק ותיק והקב"ה מקיים.

ר' יענקל לא לא התמהמה אפילו רגע, מיד עלה למכוניתו ודהר להרי הקטסקיל. כשבא אל "הקמפ" של פאפא, מיד דהר לעבר צריף העץ של מורו ורבו רבי יוסף.

הגבאים התפללו לראות את ר' יענקל שוורץ, איש עסקים אמיד מויליאמסבורג, צץ ב"קמפ" של בחורים, יום אחרי יום. "ר' יענקל, והרי כבר היית כאן אתמול בברית של אחיך, מדוע חזרת, וכי עסקיך צולעים במקצת שמזניח אתה אותם?" ר' יענקל חיך חיך עגמומי, "העסקים טובים ברוך ה', מבקש אני להכנס בדחיפות לחדרו של הרבי."

הכניסוהו הגבאים לקודש פנימה. ר' יענקל הוציא צרור מזמנים מכיסו. עשרת אלפי דולר!

"מה אלו?" התפלל הרבי. "באתי לתרום לתלמוד-תורה פאפא הנבנה בבורו-פארק" הסביר ר' יענקל.

"ברכות שמים יחולו על ראשך" הצטחק רבי יוסף בצחוק חכם, "אולם מה טעם מבקש אתה לתרום סתם כך באמצע יום חול רגיל, לא "דינר" הוא עתה ואפילו לא "ערב-תה", מה קרה לך איפוא שאתה מבקש לתרום, ועוד סכום גדול כל כך בפתאומיות כזאת."

בשולחנות בזה אחר זה, "כמה אתה תורם?" שאל כל אחד בתורו. את התשובה רשם בפנקסו הקטן ואחר כך הרעיף ברכות על ראשו של התורם. התרומות התחילו מאלף דולר ומעלה.

כעת הגיע הרבי מפאפא אל שולחנו של תלמיד מובהק שלו, ר' חיים שוורץ, (שם בדוי) אחד מתלמידיו הוותיקים, אברך חסיד בשנות הארבעים לחייו, שעסק למחייתו במסחר והצליח בו ביותר. כסף לא חסר לו לר' חיים כלל, אך משאת נפש היתה לו שלא באה על סיפוקה עדין. היו לו חמש בנות ואף לא בן זכר אחד.

"וכמה אתה תורם?"

"200 דולר"

"זה הכל?" התפלל הרבי מפאפא. "לערב הזה לא הזמינו בשביל תרומות קטנות."

האברך, פיו וליבו היו שוים, קם במלוא הדרת הכבוד לפני רבו ואמר בשלווה, "אומר לרבינו את האמת, מה תועלת תהיה לי מחיידר לבנים, והרי רק בנות יש לי. שיתרמו החברים שלי, להם יש בנים, עליהם לדאוג לעצמם."

תשובתו של הרבי מפאפא נורתה כחץ שלוח, "אם תתרום, גם אתה תהנה מהחיידר לבנים."

ר' חיים כמעט התעלף משמחה, "הרבי מברך בן

זכר?!"

"אכן", אישר האדמו"ר במנוח ראש ופניו זרחו כחמה בצהרי היום, "תרום כעת ותוושע עוד בזאת השנה בבן זכר, זרע היא וקיימא" "עשרת אלפים דולר" הצטעק האברך בקול לא-ל.

הרבי לא התרגש מההבטחה. "מתי תקיים את דבריך?", שאל בחיך.

ר' חיים זינק בעזוז של "חסיד שרוף" אל הרחוב, מקץ שעה קלה שב ובידיו 10,000 דולר במזומן. בסיפוק ובשמחה מסר את כל הכסף בידי של הרבי. אלא שכעת היתה בקשתו שטוחה ומפורשת, "אני רוצה שהרבי יבטיח לי בן זכר." "להבטיח?" השתומם רבי יוסף, "איך יכול אני

לאחר שניצל הרבי מפאפא, הגה"צ רבי יוסף גרינוולד זצ"ל, בעל "יחי יוסף", מגיא ההריגה בשנות השואה הנוראה, בה שיכל את זוגתו ועשרת ילדיו. גלה, גולה אחר גולה, ממקום למקום עד שהגיע ליבשת אמריקה, ונתבסס בשכונה היהודית הגדולה ויליאמסבורג אשר בברוקלין. כאן פתח בתנופה את ישיבת פאפא הגדולה באירופה שנחרבה ע"י הרשעים, והחל מיד להרביץ תורה במקהלות-עם כאשר עשרות תלמידים הסתופפו בצילו תחילה. ואולם אחר כך גדל מספרם בהתמדה ולקהילת פאפא היתה שוב עדנה. המוסדות פרחו ושגשגו, ואילן פאפא עתיק היום החל שולח ענפיו למקומות נוספים מחוץ לשכונת ויליאמסבורג. בתי ספר לבנים ובנות, ישיבות וכוללים לאברכים נוסדו בערים שונות ברחבי ארה"ב ואירופה וגם בירושלים הקדושה.

מאלף הדבר כי בד בבד עם תשוקתו הגלויה לרומם את כבוד התורה ולהרבות מוסדות של תורה, לא נתנו ליבו של הרבי מפאפא שענו מופלג היה, לעמוד בראש מוסדותיו בעמדת תקיפות וניהול, כמי שמבקש אך את שלום חוגו הוא. רוב ימיו עד זקנותו, עשה הכל במלאכת הבניה מאחורי הקלעים, ברוב צניעות וחן. טבעו העדין והצנוע לא נתנו להנחית פקודות ובקשות על ראשי חסידיו ותלמידיו, גם כאשר היה מבקש עשה זאת בלשון רפה, כמי שאנוס, ולא באופן של ציווי ופקודה. על פי רוב היה מניח לדברים שיהיו נעשים בידי אחרים.

אך בערוב ימיו, בשנותיו האחרונות ממש, שינה טעמו והתגייס כל כולו לפעולות למען מוסדות התורה שלו, הוא בעצמו הגיע לערבי התרמה שנערכו בנוכחות קהל מוזמנים קטן, והשתדל אצל כל אחד ואחד מהמוזמנים, בבקשות אישיות למען המוסדות.

בתחלת חודש חשוון נערך "ערב-תה" בביתו של אחד מתלמידיו ישיבת פאפא. מטרת הערב היתה התרמה למען קניית בנין שישמש חידר לבנים לאברכי פאפא בשכונת בורו-פארק. כבר היו סניפים רבים לחיידרים של פאפא שנקראו "קהילות יעקב" לבנים, ובתי ספר לבנות "בנות יעקב", אך קהילת האברכים של תלמידי פאפא בבורו-פארק הרגישה צורך דחוף בחידר משל עצמה.

לערב התה הוזמן מספר מצומצם של עשירים בעלי יכולת שהבטיחו את נדבתם הרחבה עוד לפני כן.

הרבי מפאפא כבר היה על סף שנתו השמונים, פניו החיוורות שיקפו את חייו הקשים עמוסי התלאות והצרות, אולם הוא ניהל אז בגבורה של מצביא קשיש את המערכה. בידי היה פנקס קטן בו נרשמו התרומות. הוא סימן ליושבים

גאולה בזכות תשב"ד

פעם אחת גילו לרה"ק המגיד מזלאטשוב זי"ע מן השמים כי יש לו עתה עת רצון ויכול לה- סתלק מן העולם כמו אליהו הנביא: לעלות בחיים לעוה"ב ולא יצטרך להיקבר בקרקע כאחד האדם.

וענה להם הרה"ק: "הבנים עדיין קטנים הם וצריך אני להדריכם בדרך הישר, מוטב שאחר כך אקבר באדמה ולעת עתה אדריך את בניי".

על אף שנראה שזו היתה הזדמנות נדירה וחד פעמית, ידע הצדיק כמה האדם תלוי בזה שיהיה לו המשך בזרעו אחריו ולא היה מוכן להסתלק מחובתו אפילו במחיר של הפסד של עת רצון כזאת.

ועוד רואים שמחובת ההורים לעשות השתדלותם לחינוך הילדים ולכוונם בדרך הישר ואין זה מובן מאליה גם אצל צדיק נורא כמו הר' מזלאטשוב שדאג על חינוך ילדיו. ולא בחינם כתוב בגמרא (ביצה טז.) שכל הוצאות שבת ויו"ט והוצאות שבת לימוד על מסירת הילדים למלמד תשב"ד אינם מהחשבון מה שהקציבו לאדם מר"ה עד ר"ה ואם פחת פוחתין לו ואם הוסיף מוסיפין לו. כי בודאי ראוי להוציא כל הוצאה ע"מ שנוכח לילדים עם יותר יראת שמיים ועם אהבה לתורה ולמצוות.

אצל אברהם אבינו כתוב שהקב"ה אומר "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה'".

ופרש רש"י: "כי ידעתיו" לשון חיבה דהיינו, שהקב"ה מחבבו כיוון שמצווה לבניו ולביתו אחריו לשמור דרך ה'. ובעצם מובן שכל פעולה שעושים למען חינוך הילדים שימשיכו את דרך התורה והמצוות ביראת ה', על ידי זה הקב"ה מחבב אותנו וממשיך עלינו חיבה. וכותב האלשיך הקדוש על הפסוק שאומר יעקב לעשו "יעבר נא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני ולרגל הילדים עד אשר אבוא אל אדני שעירה" (בראשית לג, יד)

"אני אתנהלה לאטי" בעולם הזה ומה שאוכל להחזיק בגלויות אפילו שאין לי חלק בזה העולם, הנה ע"י שתי זכויות "אתנהלה" שלא יעדרו מזרעי. זכות שלא תבצר בכל דור וזהו "לרגל המלאכה אשר לפני" שהיא תורה. כי יושב אוהלים היה, וגם זכות של תינוקות של בית רבן - הבל שאין בו חטא" וזהו ולרגל הילדים, ע"י שתי זכויות אלו אתנהלה. עד זמן שאבוא אל אדוני שעירה שהוא זמן בו יעלו מושיעים וכו' לשפוט את הר עשו. ומדבריו הקדושים נבין שזכות לימוד התורה של תשב"ד יתן לנו הכח להחזיק מעמד עד ביאת משיח ויותר מכך - בזכותם תבוא הגאולה. יהי רצון שנוכח לשמוח בזכות שיש לנו ולעשות את המוטל עלינו כראוי, כרצון ה' ולרוות נחת מכל זרענו וזרע זרענו אמן.

"שמח זבולון בצאתך ויששכר באהלך"

על פסוק זה אומר רש"י: "זבולון ויששכר עשו שותפות: זבולון לחוף ימים ישכון, ויוצא לפרקמטיא בספינות ומשתכר, ונותן לתוך פיו של יששכר, והם יושבים ועוסקים בתורה". מדברי רש"י מבואר שכאשר אדם מחזיק בממונו לומדי תורה אין כאן נתינת צדקה בלבד או תמיכה ללומדי תורה, אלא גדר של שותפות בלימוד התורה.

רבי ישראל מאיר הכהן, בעל ה"חפץ חיים", העריך מאד את מחזיקי התורה, והמשיל עליהם משל: למלך אחד אשר היה לו בצבאו חייל אמיץ, שהיה נלחם בשונאיו בחירוף נפש. מגודל מסירותו לאדונו, היה החייל מכין בעצמו את החיצים למלחמה. פעם אחת באמצע המלחמה, נגמרו החיצים אשר הכין. פנה החייל אל המלך ושאל: "אדוני המלך, האם יכול אני להשתמש בחיצים שהכין חייל אחר?" ענה המלך "וכי מה זה משנה באיזה חיצים אתה משתמש - ובלבד שתנצח במלחמה!"

כך הוא הנמשל - סיים החפץ חיים: כל ימי האדם בעולם הזה הוא בתוך מלחמה ארוכה, המלחמה ביצר הרע. וכשאדם מחזיק בממונו אנשים אחרים העובדים את עבודת ה', בוודאי הניצחון נחשב גם על שמו. כל שכן כשאדם מחזיק בממונו מוסדות חינוך של תינוקות של בית רבן שלא טעמו טעם חטא, ובהם מחנכים את צעירי הצאן לתורה, מידות טובות ויראת שמים, בוודאי שיש לו שותפות מלאה בכל מילה של לימוד תורה שהם לומדים ובכל מצווה שהם עושים כיששכר וזבולון.

המשך סיפור לשבת

למראות הקשים של העיר הגדולה ניו-יורק, על כל המשמע מכך. הקבוצה החסידית פאפא תוכל לפרוח ולשגשג באין מפריע.

"וממון?" שאל הרבי, כמה עולה לפתח קריה כזו מחוץ לעיר?"

"הרבה מאוד" אמרו הגבאים "הון תועפות ממש".

"מהיכן ניקח את הכסף?" תהה הרבי.

הגבאים הצביעו לעבר הכיוון המוכר והחביב שמעולם לא איכזב:

נצטרך לפנות אל הגבירים שלנו ולבקש מהם להטות שכם".

"זה לא פשוט" אמר הרבי, "אי

אפשר לבקש מהם עוד

ועוד".

מצחו של

הגבאי נחרש

קמטים,

ושעת הכושר היא זו, תזעיקו אותי אליו מכל מקום בו אהיה, חושו וחוסו עלי".

עברו כמה חודשים. בקשתו של ר' יענק'ל כמעט ונשכחה לגמרי.

אותו יום הלכו הגבאים לטייל עם רבי יוסף כבכל יום. בפקודת הרופאים היה יוצא לשאוף אויר צח הרופאים לא העלו על דעתם באיזה אופן מקיים רבי יוסף את ההוראה הרפואית. מהלך היה עם הגבאים בקטע צר מן הרחוב, קטע צר שכמעט ולא הלכו בו אנשים.

רבי יוסף היה נינוח ומרוצה. פניו הביעו קורת רוח. בינו לבין הגבאים התפתחה שיחה אודות רעיון לבנות קריה חסידית, "קריית פאפא" מחוץ לעיר. זה היה רעיון מבורך מכל בחינה שהיא, בראש ובראשונה מן הבחינה החינוכית. בני הנוער לא הצטרכו להחשף

התווה ר' יענק'ל על האמת, "שמעתי שאחי תרם סכום כזה וקיבל ברכה לבן זכר. הוא כבר היה אבא לחמש בנות לפני כן ואילו אני נגרע גורלי עשר שנים עברו עלי מאז הנישואין ועדיין לא זכיתי כלל בפרי בטן".

"אהה" נענה רבי יוסף, "מבקש אתה ללכת בדרכו של אחיך. אבל יש בכך מעט טעם לפגם, יען כי את אחיך אני ביקשתי לתרום, כשהיתה שעת הצורך, ואילו אתה מתפרץ במעשה שכל כולו חיקוי, את שעת הכושר אי אפשר לחקות".

ר' יענק'ל ביקש להבהיר ולהסביר כי את הכאב איננו מחקה, כאבו גדול פי כמה מכאבו של אחיו. אך למראה הארשת הנחרצת על פניו של רבנו, הבין כי אין זו כלל שעת הכושר, והתעקשותו לא תביא ולא כלום, יצא מחדרו של הרבי בפחי נפש. אולם לפני שעזב את המקום ביקש מן הגבאים, "בנפשי הדבר, אם תראו ביום מן הימים כי שהרבי שרוי בשמחה

נקודה

לעבוד את ה' זה לא חכמה...

זה פשוט תמימות ופשיטות

(ע"פ ליקוטי מוהר"ן תנינא י"ט)

משהו ניקר במוחו. פתאום נזכר.

"רבי" אמר בהתלהבות ישנם עדין אברכים שלא תרמו, והם מבקשים לתרום בכל ליבם".
"מי למשל?" שאל הרבי.

"ר' יענקל' שוורץ" אמר הגבאי בהתעוררות, כבר מזמן ביקש להרים תרומה נדיבה, אלא שהדבר לא יצא אל הפועל. שאקרא לו?"

"בוודאי" ענה הרבי בשמחה "אדרבה, יהודי מבקש לתרום לדבר מצווה".

הגבאי, אברך צעיר וקל רגליים, רץ כצבי למקום עבודתו של ר' יענקל' שוורץ ונכנס לחנותו בנשימה טרופה:

"חייכית לשעת הכושר, היא באה! הרבי מחכה לך והוא שרוי בשמחה, אין לך שעת הכושר מעולה מזו".

ר' יענקל' לא היסס לרגע, תלה על דלת החנות שלט "תיכף אשוב" ויצא עם הגבאי בצעדי ריצה לעבר מקום טיולו של הרבי.

הם באו כאשר השיחה אודות הקריה החסידיית מחוץ לעיר המשיכה להתפתח עוד ועוד. "הון תועפות תעלה בניית הקריה" אמר הרבי בארשת מהורהרת, הוא לא הבחין בחסידו הנאמן ר' יענקל' שהצטרף לפמליה, "מאיפה לוקחים כל כך הרבה כסף?"

ר' יענקל' התערב בשיחה, "רבי אני יכול לתרום סכום משמעותי, סכום גדול מאוד שיפרוץ את המחסום הראשון".

הרבי מדד אותו במבט שליו, "אתה? ר' יענקל'?" "אמת".

הרבי שתק. אבל עיניו המשיכו לחיך.

ר' יענקל' התקרב לרבי, "כבר מילתי אמורה מקדמת דנא, מוכן אני לתרום כל סכום שישית עלי הרבי, בתנאי שהרבי יבטיח לי זרע קודש בר קיימא, אני רוצה ילדים!"

המילים התפרצו ממנו בזעקה שותתת, תמצית דם ליבו. כאב בן 11 שנה התפרץ באשד גואה כזרם מים אדירים שעקרו סכר גדול מליבו של ר' יענקל'.
הרבי מיהר להעמיד את החסיד על מקומו, "תנאי? לא ולא! עם רבוננו של עולם לא עושים תנאים".

"טוב, אתרום בלי שום תנאי" נסוג ר' יענקל' בהלה. "בנתיים אל תתרום כלום" יצק הרבי צוננין על ראשו הלוהט, "אלפים, אלפי אלפים, חושב אתה שאפשר לקנות את הקב"ה בשוחד? עליו נאמר "אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד!"

דממה השתררה. כל הפמליא שתקה. נדמה היה כאילו גם הציפורים חדלו מציוצן לשעה קלה והעצים מכופפים צמרותיהם לשמוע את לקחו של הרבי.

"תן צדקה" אמר ר' יוסף בנועם, "מעשה פשוט, תן צדקה. הבה נקוה כי בזכות הצדקה תוושע".

ר' יענקל' חיכה רק לרגע הזה. כהרף עין שלף את פנקס ההמחאות שלו, הוא חתם על המחאה ריקה, עט מוזהב נדחק לידו של הרבי. הם הגיעו עתה לחצר הבית ונכנסו פנימה. הרבי כבר ישב ליד השולחן בחדרו.

"הרבי יכול למלא כל סכום שיראה לו לנכון" באה ההצהרה הנדיבה ללא גבול, "כל סכום שהרבי ימצא לנכון".

הרבי הרזה לרגע, הגבאים שתקו במתח, כמה יכתוב, סכום בן חמש ספרות? שש, שבע? ר' יענקל' אמר "כל סכום", אולי מוכן הוא למשכן את ביתו ואת כל אשר לו לצורך הישועה? ...

הרבי רשם על ההמחאה: 180 דולר.

"החשבון שלי הוא עשר פעמים ח"י דולר" הסביר לר' יענקל' בעדינות, "אני מברך אותך שבזכות הצדקה תוושע".

עיניו של ר' יעקל נצצו. לחות פתאומית ערפלה ראייתו לרגע. רגע כמימרא בידו הרועדת רשמה על המחאה שניה סכום כסף ענק. "ובכל זאת" קולו

רעד, בקושי עצר את בכיו, "אני רוצה לתרום לטובת הקריה החסידיית, היתה לי מחשבה טובה לתרום, אינני רוצה לחזור ב".

בפורים תשמ"ד, כמה חודשים לאחר המעשה, בעת עריכת השולחן, ניגש ר' יענקל' אל הרבי מפאפא כשסלסלה גדולה של משלוח מנות בידיו, הוא לחש באוזניו שעדיין אין אפילו צל של סימן לישועה. הרבי גנח, "אכן נותרתי בעל חוב, מה אפשר לעשות?".

חצי שנה אחרי כן, בי"ג מנחם אב תשמ"ד, שבת פרשת נחמו, נסתלק רבי יוסף גרינוולד זצ"ל הרב מפאפא, ועלה לשיבה של מעלה. בנו ר' יעקב יחזקי' שליט"א נתמנה לממלא מקומו.

עשרה חודשים לאחר פטירתו עברה החדשה המסעירה בחצר פאפא, "רבי יענקל' שוורץ נושע, בת נולדה לו". החסידים הוסיפו פרשנות: "הרבי פרע את החוב לאחר פטירתו", והסמיכו את מאמר חז"ל הידוע, "גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם" (חולין ז').

אבל מה שנודע בשבוע הבא, הדהים את הכל עוד יותר.

הרבי הנוכחי מפאפא, זימן אליו את חברי ההנהלה של הקריה החסידיית פאפא, שהלכה ונבנתה בפרברי ניו-יורק במחוז וסטצ'סטר, ומסר לידיהם מעטפה ובתוכה סכום כסף גדול מאוד.

על המעטפה היה כתוב בכתב ידו של אביו, הרבי הקודם:

"סכום זה קבלתי מר' יענקל' שוורץ שיחי' לטובת בניית הקריה החסידיית. לא להשתמש בכסף הזה עד שר' יענקל' יושע".

"כעת בא המועד" אמר הרבי מפאפא שליט"א למנהלי הקריה, "אבא לא היה בעל חוב לרגע אחד, אלא להפך, רק עכשיו כאשר ר' יענקל' נושע-התיר לנו להשתמש בכסף!"

מהנעשה וההנשמע

במוצאי שבת האחרון
התקיים מעמד סיום הש"ס
בסדר לימוד הדף היומי,
מקהלת ילדי משיבת נפש
הנעימה את המעמד.

